

manas
MEDIAMANAS.KG

—«Манас» радиосу боюнча кыскача маалымат берсеңиз?
—Биринчи кезекте «Де-Факто» гезитинин редакциясы «МедиаМанаска» көңүлүнүздөрдү бөлүп келсиниздерге, кызматташууга кол сунганыңыздарга ыраазычылык билдиребиз.

«Манас» радиосу алгачкы эфирин 1999-жылы жасаган. Мындайча караганда бир окуу жайдын радиосу деп эсептелгени менен ошол эсептүүрдө жалпы коомчулукка да өзүнүн үнүн угуза билген радио. 1999-жылдан бери 20 жылга чукул убакыт өтүп радиобузда көп нерсе өзгөрдү, өнүктү, бирок өзгөрбөгөн бир нерсе бар ал — жаштардын энергиясы! Анткени радиого умтулган келечек муунду татыктуу тарбиялоо биздин милдетибиз болуп саналат. Мен жетекчилик кылган убакыттын ичинде өнүккөн өлкөлөрдүн радио тармагындагы тенденциялардын барыгын «Манас» радиосунда да ишке ашырып, элге-журтка алгачкылардан болуп бергенге аракет жасадым. Башканы айтапканда «покаст-тык-эфир» деген түшүнүк бар. Ошол эфирдин башка эч ким түшүнбө электе, биз алгачкылардан болуп аткардык.

—Радиону негизги максаттары тууралуу айта кетсеңиз?

—Түрк дүйнөсүнө кызмат кылуу, тектеш түрк тилдүү элдердин орток маданиятын, тарыхын, тилин, динин чагылдырып берүү биздин максаттарыбыздын бири. Бир кездеги биздин орток эс-тутумубузу ушул жерде эстөө, жандандыруу, иртекс салуу бизге берилген улуу вазипка. Аталган милдетти орундаатуу үчүн Түркия республикасынын асмөөрчүлүгү менен заманбап студиелер теле-радио студия курулуп берилген. Дагы бир баса белгилей турган нерсе ал жакта жаштардын күчү, акылы, адыгы умтулуусу менен аларды тарбиялап, келечек практикалык багытта даяр кылып чыгарып жатабыз.

«Манас» университетинде Коммуникация факультети бар. Ал жакта илимдин теориясын окутса, тажрыйба топтоону, тестик эмне, студия эмне, эфир эмне, микрофон эмне деген нерселерди жаштар биздин колдон үйрөнүшүдө.

Кыргыз-Түрк «Манас» университети тектеш түрк тилдүү улуттардын бааларынын жыйналган ордосу. 14 башка түрк тилдүү мамлекеттин өкүлдөрү келип окушат. Ар биринин сааты, маданияты, каада-сы, алардын ортосундагы окшоштуктар, айырмачылыктар, өзгөчөлүктөр деген нерсени баары биздин эфир, биздин ишмердүүдү аркылуу чагылдырылып турат. Студенттер келип өздөрүнүн тилдериндеги программаларды жасашат. Биз алардын оорыгына каршы болбой, тескерисинче колдоп, эфир аркылуу өздөрүнүн орток маданиятын чагылдырып берүүгө шарт түзөбүз. Мисалы I семестрде эл 40 тан ашык программаларын элге-журтка угузулган учуру болгон.

—Уктуруунун жанрлары жөнүндө эмне баяндайт эсиңиз?

—Биринчи кезекте биз коммерциялык эмес радио экендигибизди баса белгилегибиз келет. Ошондуктан социалдык темалар бизде көп ча-

КЕПКЕЗЕК

Бүлент Намал, «МедиаМанас» бирикмесинин мүдүрү:

«КЫРГЫЗ МАДАНИЯТЫН ТҮРКИЯГА ТААНЫТУУ ҮЧҮН БИР ТОП ИШ-АРАКЕТТЕРДИ ЖҮЗӨГӨ АШЫРДЫК»

Жалпыга маалымдоо каражаттары бийликтин төртүнчү бутагы деп айтылып келет. Массалык маалымат таратууда радио - өзүнүн ыкчамдуулугу менен айырмаланып турат. Радио демекчи борбор калаабызда 20 га чукул элге эфирин жеткирген станциялар бар. Алардын ичинде «Манас» радиосу Орто Азиядагы жападан жалгыз университеттик радио катары таанымал. Алгачкы этаптарда жеке радио кызматын гана аткарып келген болсо, замандын талабына ылайык азыркы чакта «МедиаМанас» деп аталган борборго айланган. Түзүлүү тарыхчасы, максаты, аткарыш жаткан ишмердүүлүгү тууралуу билели деп аталган бирикменин мүдүрү Бүлент Намал мырзаны кепке тартканбыз.

гылдырылат. Жеке эл студенттердин күчү, энергиясы менен даярдалган уктуруулар эмес, мисалга, өз тармагында элге-журтка төбөсү көрүнгөн адистер кайсы тармак болбосун келип, өз кесипкөйлүгү боюнча мыкты программаларды биз үчүн тартуулашат. Дагы да келип жасайбыз десе эшигибиз ачык.

2000-жылы жалпы ФМ толкун кыска аркылуу эфирге баштадык. Чыккан күндөн тартып кыргыз тилин өнүктүрүүгө чыныгы дигибизди койдук. Ошол позициядан тайган жокпуз. Анткени биз борбор калаанын угармандарына эне тилде автордук уктурууларды угуздук. Чакан бөлүгүн түрк тилинде, дагы бир бөлүгүн башка тилдерде жарыяладык. Кенесибиз өлкөнүн эң алдыккы тили агай-эжэй-лери келип, башка эч жерде чыга элек эмгектерин биз аркылуу сунушташты.

Манас университетинин басмаканасы кыргыз тилине которулган чыгармаларды сериялуу тартипте басып чыгарган болсо, «Манас» радиосунда ошол китептердин аудио вариантын жасаганга күчүн жумшады.

Чет өлкөдөн ТРТ, Кыргызстандан КТРК, ЭлТР менен бир топ долбоорлорду ишке ашырдык. Кыргызстандын маданияты, тарыхы боюнча биз сапаттуу материалдарды жасап ТРТга жөнөтүп, ал жактагы түрк дүйнөсү жөнүндөгү мыкты программаларды Кыргызстанга алып келип угузган учурлар көп болду.

—Тутууган эфирдик политикасы кандай?

—Бизде түрдүү уктуруулар жарыяланат, таанып-билүүчү, көңүл-ачуучу, билим берүүчү, өзгөчө тарых, маданият, агартуу программалары көп орун алат. Бирок таянган

бир принцибиз бар: бизде саясий программалар жарыяланбайт. Саясатка орун жок жана муну катуу кармайбыз.

Биз үчүн саясатка караганда эки өлкөнүн маданий карым-катнашын чыңдоо маанилүүрөөк. Аталган жүйө менен кыргыз маданиятын Түркияда таанытуу максатында көптөгөн иш-аракеттерди жүзөгө ашырдык. Кыргыз өнөрпоздорун Түркияга жибергенге мүмкүнчүлүктөрүбүз болду. Керек болсо өзүм дагы араалашып, кыргыз ырларынын сөздөрүн маанилештирип түрк тилине которуп, же болбосо башынан баштап түрк тилинде жаздырып, Түркиядагы маданият күндөрүнө кыргыз өнөрпоздорун бир канча ирет жөнөттүк. «Манас» радиосу ортодо алтын көпүрө болгонунун натыйжасында кыргыз авазы түрк бир туугандарынын фестивалында жанырды.

—Атыңыздардын чыгуусунда «Манас» университетинин орду канчалык?

—Эки элдин достугунан курулган радио экендигибизди баса белгилөө менен бирге «Манас» радиосунун бүгүнкү күндөгү жетишкендиги жогору бааланып жаткан болсо, пайдубалын түптөп, коомчулукка ысымынын тараашында Кыргыз-Түрк «Манас» университетинин эмгегин чоң. Эки элдин иршкердигинен курулган университеттин бюджетинин негизинде радиобуз элге эфирин тартуулап келет. Андыктан Орто Азиядагы бирелген бир өзгөчө студенттик шаарчага ээ, улуттар аралык «саатын бешик окуу жай наамын алган «Манас» университетинин илгим, маданият ж.б. жаатта жасап жаткан ар бир ишмердүүлүгүн эфир аркылуу тектөп-

чачпай чагылдыруу биздин жоопкерчилигибизде.

—Атаандаштык күчөгөн маала алдыга озуу кыйын болсо керек?

—Бул суроого жооп катары заманбап студиелер жасалган студиябыз менен мактангып кетсек болот. Биринчиден бул бизде түптөлгөн бул студиянын курулушунан 5-6 жыл болуп калды. Ырас бир гана менде бар деп көкүрөк кагып турбастан, коомду колдонушуна да студиябыздын эшигин ачып бердик. Бизге шериктеш болгон КТРК, ЭлТР келип студияда программаларын тартып кетти. Кыргызстандын бир топ белгилүү ырчылары да «МедиаМанаска» таандык болгон заманбап телестудияда өз калыптарын жаратышты.

—Радио толкундарыңыздардын кедейлиги жапа тасалыясыз тармагы тууралуу дагы биле кетсек?

—Бүткүл чейин кыска толкунда ФМ 102.9 жыштыгында Чүй-Бишкекте сайрап жаткан болсок, Таласта ФМ 88.1, Чолпон Ата жана Нарын шаараларында ФМ 93.7 жыштыктарында эфирбизди бере баштадык. Бир канча жолу тесдерге улам катышып отуруп, акыры эңишкесте жетип, быйыл Ошто дагы жыштык алганга мүмкүнчүлүк алдык. Азыр документтер даярдалып жатат, буюрса Ошко дагы үнүбүздүн жаңырышын чыдамсыздык менен күтүүдөбүз.

Телевидения боюнча айтсак, КРнын Адилет министрлигинде «Манас» каналы деп катталган. Базасы менен платформасы даяр. Учурда визуалдык базасын чыңдап жаткан маалы. Жакынкы араалыкта санариптик платформага кошулсак, «Манас» каналы деген ысым менен элге чыгабыз. Түркиядан Орто Азияга эфир берген «ТРТ-Аваз» каналы санарипке жакында элс кошулду. Алар менен кызматташып, эфирди алардан дагы

чагылдырсак деген максатыбыз бар. Арийне радиобуз менен тес-тест тар тиле тармагыбызда дагы өнүктүгөнтө аракет жасап келатабыз. Бу кошумча социалдык тармактар жашоону элестетүү кыйын. Бара-бар жарандар абдан жакшы колдон калышты. Ушуну прогресстин эс алып азыр МедиаМанас эфирди чаларыбызга түз эфирбизде көрүктүрүп элс тим болбостон, сөнүкү гүдөгү камераларды колдонуу мен бирге коноктордун жүзүн ютуб жа-фейсбуктагы «МедиаМанас» бар: чаларыбызга түз эфирбизде көрүктүрүп элс тим болбостон, сөнүкү гүдөгү камераларды колдонуу мен жакын болууга ошол абдан ыңгайлыкка экинчи танайбыз.

—Маек соңунда кошумча турган нерселериңиз барбы?

—«МедиаМанас» бирикмес жеке радио катары эсептебеш кер Радио эфирдин сыртында дагы түдүү эмгектерди жасап, телесиден тармагын өнүктүрүүдө дагы алгылуу туу пландарыбыздан болуп санала

Дагы бир өзгөчөлүк катары көрүт турган нерсе, бизде ыктыярдуу деген фактор абдан маанилүү. Көп гөн өз кесибинин адистери бизди маляна күтпөстөн, айлык акы төлөсүздөрүбүздебестен өзү ээ болгон акы билим казынасын уктурууга айландырып угармандарга сунду. «МедиаМанас» дагы аларды кенен күчкө ыйып тосуп алып, кызыктуу темаларды, түрдүү коноктор менен түз эфир маектешүүсүнө шарт түздүк.

Сөзүмдүн соңунда радио ката чыкпайган күндөн тарта биз менен бирге болуп, өз пикирлерин социал тармактар жана башка жолдор менен билдирип досубузга айлангы калтыруугу угармандарыбызга да тер ыраазычылыгымызды билдирем.

Зулпукар Сапан